

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

BAŞKANLAR KURULUNA SUNULAN
YÖNETİM
KURULU
ÇALIŞMA
RAPORU

ULUSLARARASI ÇALIŞMA
ÖRGÜTÜ (ILO)
77. NCI DÖNEM KONFERANS
ÇALIŞMALARI

24 EYLÜL 1990
ANKARA

1.8806
\$
80
43

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

BAŞKANLAR KURULUNA SUNULAN
YÖNETİM
KURULU
ÇALIŞMA
RAPORU

ULUSLARARASI ÇALIŞMA
ÖRÇÜTÜ (ILO)
77. NCİ DÖNEM KONFERANS
ÇALIŞMALARI

24 EYLÜL 1990
ANKARA

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Tarih:.....

Demirbaş No:.....1543

Tasnif No: 331.8806 Baş E 90

SUNUŞ

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu TÜRK-İŞ'in Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) 'nın 77. Dönem Çalışma Konferansı sırasında sürdürdüğü çalışmalar, bu raporla bilgilerinize sunulmaktadır.

Saygılarımızla,

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

İ Ç İ N D E K İ L E R

- 77. ILO Konferansına katılan TÜRK-İŞ mensupları
- TÜRK-İŞ mensuplarının komisyonlara dağılımı
- Konferans öncesi TÜRK-İŞ'in yaptığı çalışmalar
- Aplikasyon Komitesi çalışmaları
- TÜRK-İŞ Temsilcisinin Aplikasyon Komitesinde yaptığı konuşma
- İşçi Grubu mensuplarının tepkileri
- Aplikasyon Komitesinin sonuç kararı
- TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ın basına yaptığı açıklama
- TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ'ın ILO Genel Kurulunda yaptığı konuşma
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren AYKUT'un ILO Genel Kurulunda yaptığı konuşma
- TİSK Genel Sekreteri Kubilay ATASAYAR'ın ILO Genel Kurulunda yaptığı konuşma
- Sonuç değerlendirmesi ve öneriler

ULUSLARARASI ÇALIŞMA TEŞKİLATI ILO 77. DÖNEM ÇALIŞMA
KONFERANSI

6-27 Haziran 1990 tarihlerinde İsviçre'nin Cenevre kentinde yapılan 77. Dönem Çalışma Konferansına işçi kesimini temsilen Genel Başkan Şevket YILMAZ'ın başkanlığında;

Mustafa BAŞOĞLU, TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri,
Emin KUL, Denizciler Sendikası Genel Başkanı,
Mustafa ÖZBEK, TÜRK-METAL Sendikası Genel Başkanı,
Faruk BARUT, TES-İŞ Genel Başkanı,
Hikmet ALCAN, ŞEKER-İŞ Genel Başkanı,
Bayram MERAL, YOL-İŞ Genel Başkanı,
Tamer ERALAN, ÇİMSE-İŞ Genel Başkanı,
Metin TIRYAKIOĞLU, BASİSEN Genel Başkanı,
Halil TUNÇ, Başkanlık Danışmanı,
Derviş ALBAYRAK, Dış İlişkiler Müdürü,
Ayrıca Teknik Danışman olarak:

Emre KOCAOĞLU,
Sinan YAZICIOĞLU,
Hasan Serhat DOĞU,

Gözlemci olarak:

Hasan Hüseyin KAYABAŞI, T.MADEN-İŞ Genel Başkanı,
Hüseyin KARAKOÇ, TEKGIDA-İŞ Genel Sekreteri,
Nazım ~~DEMİR~~ R, DOK-GEMİ-İŞ Genel Başkanı,
Kenan GÜRBÜZ, TEZKOOP-İŞ Genel Başkanı,
Zeki POLAT, TEKSİF Genel Sekreteri ve
Orhan ŞİMŞEK, T.MADEN-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri,
Konferansa katılmışlardır.

5 Haziran 1990 günü toplanan İşçi Grubu toplantısında açıklanan komisyonlar için, TÜRK-İŞ Heyeti aşağıda belirtilen komisyonlara katılmıştır:

1 - Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının Uygulanmasına ilişkin "Aplikasyon" Komitesi:

Mustafa BAŞOĞLU - Halil TUNÇ - Derviş ALBAYRAK

2 - Gece Çalışması:

Hikmet ALCAN - Tamer ERALAN - Sinan YAZICIOĞLU

3 - Kimyasal Maddelerin Kullanımında Güvenlik:

Faruk BARUT - Bayram MERAL

4 - Otel, Restoran ve benzeri işyerlerinde Çalışma Koşulları:

Emin KUL - Emre KOCAOĞLU

5 - Serbest Çalışmanın Teşviki:

Mustafa ÖZBEK - Metin TIRYAKIOĞLU - Hasan Serhat DOĞU

Delege olarak TÜRK-İŞ Genel Başkanı istediği zaman istediği komisyon veya komite toplantısına katılacak şekilde, makama bildirilmiştir.

KONFERANS ÖNCESİ TÜRK-İŞ TARAFINDAN YAPILAN ÖN ÇALIŞMALAR:

Ankara'da yapılan muhtelif toplantılarda TÜRK-İŞ'in bu yıl ILO'da izleyeceği politika belirtilmişti. Bu ana politika ışığında ingilizce olarak bir TÜRK-İŞ görüşü oluşturulmuş ve çoğaltılarak, başta ICFTU'nun ekibi olmak üzere, tüm tanıdık sendikacılara birer kopya verilmiştir. Ayrıca ICFTU'nun Cenevre temsilcisi Eddy LAURIJSEN, Temsilci yardımcısı Guy RYDER, Aplikasyon Komitesi İşçi Grubu Başkanı Willy PIERSEN, ILO Genel Direktör Yardımcısı Heribert MAIER ile birer ön görüşme yapılmış ve politikamız anlatılarak, bize destek sağlamaları rica olunmuştur.

Ayrıca Sendika Özgürlükleri Bölümü yetkilileri ile de görüşülerek, bu yıl prosedür nedeniyle gündeme alınmayan 98 sayılı ILO Sözleşmesinden Türkiye'nin 78. Konferansın gündemine mutlaka alınması için bilgi alış-verişinde bulunulmuştur.

Bu çok yönlü kulis çalışmaları fevkalade başarılı olmuş ve ilgili kişiler, Aplikasyon Komitesinde Uzmanlar Raporu üzerinde genel görüşme yapılırken, bazı işçi delegeleri raporda olmasına rağmen Türkiye'ye de değinerek, "Türkiye ve ...ülkeler yıllardan beri Aplikasyon Komitesinin gündeminde olmalarına rağmen, hiç bir olumlu değişiklik yapmamaktalar. Özellikle 98 sayılı ILO Sözleşmesinin ihlali hususunda. Onun için bu Ülkeler gelecek yıl mutlaka bu sözleşmeleri ihlal ettiklerinden dolayı ILO Konferansı gündemine alınmalıdırlar..." şeklinde konuşmuşlardır.

APLIKASYON KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Bilindiği gibi Türkiye bu yıl "İş ve Meslekte Ayırımın Yasaklanmasına İlişkin 111 Sayılı Sözleşmeden gündeme girmiştir. Geçen yıl ilk defa görüşülen ve 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu ile işlerini kaybeden işçiler ve Öğretim üyelerinin maduriyetlerini dile getiren Uzmanlar Kurulu raporu görüşülmüş, Türkiye 111 sayılı Sözleşmeyi ağır şekilde ihlal ettiği için "Özel Paragrafa" alınmıştı. Bu yıl yine gündemde olan Türkiye, 19 Haziran 1990 günü görüşülmüştür. Prosedür gereği ilk sözü alan Hükümet Temsilcisi uzun bir konuşma yapmış ve bu konuşmasında özetle şu noktalara işaret ederek, bu konuda hiç bir sorunun kalmadığını vurgulamıştır:

a) 1402'liklerin bir kısmı emekli olmuş, bir kısmı çoktan başka iş bulmuş ve çalışabilir durumda olanlar ise toplam madur olanların % 8'ini oluşturmaktadır...

b) Danıştay 7 Aralık 1989 tarihinde bir karar vererek, bu kişilerin maduriyetini ortadan kaldıracak olumlu bir karar almıştır. Buna göre herkes maduriyetini giderebilecektir...

d) YÖK tarafından Danıştay Kararını müteakip yayınlanan genelge ile de işten uzaklaştırılan 1402'liklerin yeniden eski işlerine dönmelerinin sağlandığı...

e) Güvenlik Soruşturması Yönetmeliğinin yürürlükten kaldırılması ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından TBMM Adalet Komisyonu'na gönderildiği ileri sürülen mektup, ki bu mektup ile bahsekonu komisyonun değiştirilmek için meclise sunulan ve 1402'nin yeni şeklini oluşturacak tasarının bir an önce sonuçlandırılmasını istemesi....

Bu beş ana hat üzerine oturtulan Hükümet Konuşmasından sonra, Komite'den TÜRK-İŞ temsilcisi söz istemiştir.

TÜRK-İŞ TEMSİLCİSİNİN KONUŞMASI

Sayın başkan,

Türk Hükümeti Temsilcisinin konuşması ve Hükümetin ILO'ya sunduğu rapora bakılırsa, bahsekonu ILO Sözleşmesinin uygulanmasında genel bir iyileşme olduğu kanısı ortaya çıkmaktadır. Ancak, biz işçi kesimi olarak mevcut durumdan memnun olmadığımızı belirtmek isteriz. Bu nedenle, şu an yapılan tanıtım ve uzmanlar kurulu raporunda yer alan konulardaki ihlalleri ve noksanları özetlemek istiyoruz:

1 - Danıştay, 7 Aralık 1989 tarihinde olumlu bir karar vermiştir. Kararın amacı, uzmanlar raporu komitesinde yer alan madur insanların maddi ve manevi zararlarını tazmin etmeyi amaçlamaktadır. Ancak Söz konusu Danıştay Kararı hala uygulanmamaktadır. Bu kararın uygulanabilmesi için, Hükümetin tüm ilgili makamlara bir genelge göndermesi gerekmektedir. Ama bu genelge maalesef bugüne kadar yayınlanmamıştır.

2 - Geçen yıl komiteye 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun değiştirileceği, bu nedenle yeni tasarının meclise sevk edildiği beyan edilmişti. Bu tasarının meclisten geri çekildiği söylentileri vardır. Ayrıca sayın Hükümet Sözcüsü, 1402 sayılı yasanın yürürlükten kaldırıldığını söyledi. Yani şu an Türkiye'de Sıkıyönetim Kanunu diye bir kanun yokmu? Eğer öyleyse, bu fevkalade sevindirici bir olgudur.

Ancak bizim edindiğimiz bilgilere göre Hükümetin böyle bir tasarrufu yoktur ve mutlaka değiştirileceği kanısı yaygındır. Onun için sayın Hükümet Sözcüsünün bahse konu yasanının akibetini bildirmesini rica ediyoruz. Yani, son durum ne? Eğer parlamentodan geri çekilmişse, ne zaman ve hangi değişikliklerle yeniden parlamentoya sevkedilecek?

3 - Kısa adı YÖK olan Yüksek Öğrenim Kurulu da bahse konu Danıştaş Kararı çerçevesinde tüm Üniversitelere bir genelge yayınlamıştır. Bu genelge ile madur olan tüm öğretim görevlilerinin/üyelerinin eski görevlerine iadeleri istenmektedir. Ancak gerçekler daha başka. İş için, yani eski işine iade için başvuruda bulunan kişilerin hiç birisi işine iade edilmemiş olup, üniversite yetkilileri de "şu an boş kadromuz yoktur. Siz başvurunuzu yapınız. Yer boşalması halinde sizi haberdar ederiz..." diyerek konuyu savsaklamaktalar...

4 - Uzmanlar Kurulu Raporunda yer alan Güvenlik Soruşturması Yönetmeliğinin yürürlükten kaldırıldığına işaret edilmektedir. Evet bu ifade doğrudur. Ancak iki ay sonra, yani 13.4.1990 tarihinde, yeni bir Güvenlik Soruşturması Yönetmeliği yürürlüğe konmuştur. Bu konuda uzman olan kişilere göre, bu yeni yönetmeliğin eskisinden hemen hiç bir farkı olmadığı belirtilmektedir.

Teşekkür ederim sayın başkan.

İşçi Grubu mensuplarından İngiliz işçi delegesi Ken THOMAS, Norveç İşçi Delegesi Karl-Nandrup DAHL, Hollanda İşçi Delegesi Tom ETTY, birer konuşma yaparak Türk Hükümeti'nin tutum ve davranışını eleştiren konuşmalar yapmışlardır. Yunan işçi delegesi DASSIS de ısrarla söz alarak, Yunanistan da vaktiyle bir cuntanın işbaşında olduğunu, ancak sivil idareye geçilir geçilmez tüm yaraların sarıldığını ve haksızlıkların giderildiğini, Türkiye'de 6 yıldır sivil idare olmasına rağmen bu gibi haksızlıkların hala gündemde kalmasının iç açıcı olmadığını söylemiştir.

KOMİTENİN SONUÇ KARARI

Komite, geçen yıl belirttiği endişeyi, bu yıl da kısmen duyduğu endişeye karşı Hükümetin verdiği bilgileri not eder. Kanun hazırlıkları, koşulları ve uygulamasının sözleşme doğrultusunda olup olmadığını değerlendirebilmesi için ilave bilgilere ihtiyacının olduğunu belirtir.

Komite, kabul edilen kanun maddeleri ve verilen hükümler hakkında, ILO denetim ve gözetim organlarına, Hükümetin en kısa zamanda gerekli bilgileri vereceğini kuveetle ümit eder.

TÜRK-İŞ GENEL BAŞKANININ BASINA YAPTIĞI AÇIKLAMA

Türkiye ILO'nun Gündeminde Kaldı

Aplikasyon Komitesi, Türk Hükümeti tarafından sunulan bilgilerin yeterli olmadığını belirterek, 111 Sayılı ILO Sözleşmesinin ihlal konusunun çözüme kavuşmamış olduğunu, bu nedenle de ILO denetim mekanizmasının işletilmesi gerektiğine karar verdi.

Türkiye, geçen yıl bu sözleşmeyi ihlal ettiği için özel paragrafa alınmıştı. Hükümet buna rağmen gerekeni yapmadı. Halbuki insiyatif tamamen Hükümetin elindedir. Başta ICFTU olmak üzere tüm işçi grubu, geçen yıldan bu yana yapılan sözde değişikliklerin tatmin edici olmadığını belirterek, konunun gündemde kalması için çaba sarfetmişlerdir. Böylece Türkiye özel paragraftan çıkmış da olsa, komitenin gündeminde kalmaya devam edecek.

Komite müzakerelerinde ayrıca Hükümetin uygun usule göre rapor vermediği, en son anda sözlü bilgilerle konuyu karıştırdığı da ortaya çıkmıştır. Ayrıca Hükümet adına konuşan kişi, Çalışma Bakanının TBMM Adalet Komisyonu Başkanına mektup yazarak ILO Sözleşmelerinin iç Hukuk Belgesi sayıldığı ve kanunlarda bunun gereğinin yapılmasını istediğini söylemiştir. Bu husus tüm komite üyelerince, özellikle işçi grubunca alay konusu edilmiştir. Bu tepkiyi Hollanda işçi Delegesi Tom ETTY şu cümlelerle belirtti: "Çalışma Bakanı gerçekten samimi ise, böyle parlamenter usullere uymayan mektuplaşma yerine, TBMM de kesin çoğunluğu olan ANAP oylarına başvurması gerektiğini ve meseleyi böylece daha kolay çözebileceğini hatırlatmak isterim..."

Toplantıdan sonra görüşünü bildiren ICFTU'nun Komitedeki görevlisi Tim NOONAN da mektup konusuna olan tepkisini şöyle açıkladı: "Mektupla eğitim çok görülmüştür ama, mektupla yasama faaliyeti galiba bir tek Türkiye'de var...Eğer Hükümet sözcüsü mektup işini gündeme getirmemiş olsaydı, çıkacak karar daha da yumuşak olabilirdi.

Böylece ILO Uzmanlar Kurulu, Türkiye'yi bir nevi yakın takibe almış bulunuyor. TÜRK-İŞ bu fırsatı sonuna kadar değerlendirecektir. Gelecek yıl gündeme mutlaka alınmasını istediğimiz 98 sayılı sözleşme için de komite mensuplarıyla yakın ilişkide olmamız kesinleşmiştir...

TÜRK-İŞ GENEL BASKANININ ILO GENEL KURULUNDA
YAPTIĞI KONUŞMA (18 Haziran 1990)

Sayın başkan,

Her şeyden önce, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu TÜRK-İŞ ve şahsım adına, başkanlığa seçilmenizden ötürü sizi kutluyorum. Güçlü liderliğiniz ve tecrübeli yönetiminiz sayesinde müzakerelerin olumlu sonuçlara ulaşacağına inanıyorum.

Konferansa sunduğu düşündürücü ve kapsamlı rapordan dolayı ILO genel direktörü Mişel HANSEN'i (Michel Hansenne) de ayrıca kutluyorum. Genel Direktör sıfatıyla hazırladığı bu ilk raporun yüksek seviyeli ve yararlı muhtevası, kendisinin ILO'nun başında bulunacağı dönemin seçkin hizmetlerle dolu olacağını göstermektedir.

Genel direktörün raporunun birinci bölümü olan "Çevre ve Çalışma Hayatı" konusu çok isabetle seçilmiştir ve ILO'nun gelecekteki çalışmaları hakkında sevindirici umutlar uyandırmaktadır.

SAYIN GENEL DİREKTÖR BU KONUDA BAŞLICA İKİ YORUMA İŞARET EDİYOR :

* BİRİNCİSİ, ÖTEDEN BERİ BİLDİĞİMİZ MALUM KAPİTALİST YORUMDUR :
EĞER ÇEVRE KORUMASI İÇİN PARA AYIRIRSANIZ, ZATEN YETERSİZ OLAN
KAYNAKLARI ZİYAN EDERSİNİZ VE EKONOMİK KALKINMAYI YAVAŞLATIRSINIZ.
ANCAK HAYAT BU TEZİN YANLIŞ OLDUĞUNU İSBAT ETMİŞTİR. BU TEZ, BANA,
İŞÇİ HAKLARINA KARŞI CIKAN TUTUCULARIN İTİRAZLARINI HATIRLATIYOR.
İŞÇİLER NE ZAMAN YENİ BİR HAK KAZANSA, BAZILARI EKONOMİNİN
YIKILACAĞINI İDDİA EDERLER. AMA ASLINDA BUNUN TAM TERSİ OLUR :
İŞÇİ HAKLARININ GELİŞMESİ TOPLUMA DAİMA YENİ BİR GAYRET VE DİNAMİZM
GETİRİR, BOYLECE DE SOSYAL VE EKONOMİK KALKINMAYI HIZLANDIRIR.

* İKİNCİ YORUM İSE GERÇEKÇİ OLAN YORUMDUR :
ÇEVRE KORUMASINA YETERLİ PARA AYIRIRSANIZ, HER ŞEYDEN ÖNCE YENİ
SANAYİLER VE DOLAYISIYLA YENİ İSTİHDAM İMKANLARI DOĞAR. AYRICA
BU HUSUS, İŞLETMEYİ DAHA ETKİN YÖNETİM TEKNİKLERİ BULMAYA ZORLAYARAK
VERİMLİLİĞİ ARTTIRIR. ÇEVREYİ VE ORTAK GELECEĞİMİZİ KORUMANIN TEK
YOLU DA ELBETTE BUDUR.

SAYIN BAŞKAN, DEĞERLİ DELEGELER,

ÇEVREMİZİN KORUNMASINDAKİ SORUMLULUK PAYLARINI SAPTIRMAK AMACIYLA,
"KIRLETEN ÖDER" İLKESİNİ ABARTMA EĞİLİMLERİ OLDUĞUNU GÖRÜYORUM.
ÇEVREYİ KIRLETEN KİŞİNİN VERDİĞİ ZARARI TELÂFİ ETMESİ ELBETTE Kİ ÇOK
DOĞALDIR. AMA ÇEVREYİ KEYFİ OLARAK KIRLETİP, BİRAZ PARA ÖDEYEREK
KURTULMAK BU KADAR KOLAY MI OLMALIDIR ? TAHRİBATI BAŞTAN ÖNLEYECEK BİR
OTORİTEYE İHTİYAÇ YOK MUDUR ? EĞER BUNA İHTİYAÇ VARSA, BU AMACA UYGUN
TEK OTORİTE DEVLET DEĞİL MİDİR ?

BENİM ÜLKEM SON ZAMANLARDA, BAŞKA DEVLETLERİN KUSURUNDAN KAYNAKLANAN İKİ SIKINTI YAŞADIĞI İÇİN, BU KONUDA HÜKÜMETLERİN SORUMLULUĞU ÜZERİNDE ÖZELLİKLE DURUYORUM. BU SIKINTILARIN BİRİSİ, BÜTÜN GİZLEME GAYRETLERİNE RAĞMEN, KALINTILARI TÜRKİYE'NİN KUYEYİNİ ETKİLEYEN ÇERNOBİL KAZASIDIR. ÖTEKİSİ DE, BAZI SÖZDE "MEÇHUL" DEVLETLERİN KARADENİZ'E ZEHİRLİ MADDE ATTIRMASININ DENİZDE ZARARA YOL AÇMASIDIR. BU İKİ OLAY DA, BAZI HÜKÜMETLERİN KUSURLARINDAN DOĞMUŞTUR. KONFEDERASYONUMUZUN ÜYESİ OLAN TÜRK İŞÇİLERİNİN ARALARINDA BULUNDUĞU TÜRK HALKI BU İKİ OLAYDAN DA ZARAR GÖRMÜŞTÜR. ŞİMDİ BU KUSURLARIN HESABINI SORMAK DA BENİM HAKKIM VE ÖDEVİMDİR. AMA MAALESEF, BU HESABI SORABİLECEĞİM KİMSE YOKTUR, ÇÜNKÜ OLAYLARI YARATANLAR HÜKÜMETLERDİR. EĞER TEK BİR FERT SORUMLU OLSAYDI, ZARARI ÖDETİR VE VİCDANIMIZI RAHATLATABİLİRDİK. AMA FERTLER DEĞİL DE HÜKÜMETLER SORUMLU OLDUĞU İÇİN HİÇ BİR^{ŞEY} YAPAMAYACAK MIYIZ ? OLAYLARI UNUTULMAYA MI TERKEDECEĞİZ ? ELBETTE BU DURUM KABUL EDİLEMEZ. İŞTE BU NEDENLE DE ÇEVRE KORUNMASINDA HÜKÜMETLERİN SORUMLULUĞU FERTLERİN SORUMLULUGUNDAN ÇOK DAHA ÖNDE GELMEKTEDİR.

DEĞERLİ DELEGELER,

ICFTU GENEL SEKRETERİ DEĞERLİ KARDEŞİM JOHNNY VANDERVEKEN, KÖTÜ ÇEVRE ŞARTLARIYLA ADALETSİZ ÇALIŞMA ŞARTLARI ARASINDAKİ İLİŞKİYE İŞARET ETMİŞTİR. BU İKİ SIKINTININ GENELLİKLE BERABER BULUNDUĞUNA İLİŞKİN İDDİANIN TİPKİ BİR İSBATI DA TÜRKİYE'NİN DURUMUDUR. GERÇEKTEN DE, DAHA ÖNCELERİ BU KÜRSÜDEN, ÇALIŞMA HAYATINDAKİ HAKSIZLIKLARI VE SENDİKALARA UYGULANAN BASKILARI ÇOK PROTESTO ETTİM. ŞİMDİ DE ÇEVRE KONUSUNDAKİ HAKSIZLIKLARI ARZEDİYORUM. BU SADECE BİR TESADÜF DEĞİLDİR. BU, TÜRKİYE'DE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİNDE VE ÇALIŞMA MEVZUATINDAKİ KİRLENMENİN DOĞAL ÇEVREDEKİ KİRLENMEDEN ÇOK DAHA FAZLA OLDUĞUNU GÖSTERİR.

YILLARDIR, TÜRK MEVZUATINDAKİ KISITLAYICI VE HATTA BASKICI HÜKÜMLERİ BU KÜRSÜDEN PROTESTO EDİYORUM. AMA ÇÖZÜM İÇİN TEK BİR YARARLI ADIM BİLE ATILMAMISTIR. HÜKÜMETİN BÜTÜN YAPTIĞI, TATBİKATI HİÇ ETKİLEMEYEN BAZI KOZMETİK DEĞİŞİKLİKLERDEN İBARETTİR.

TÜRKİYE 98 SAYILI İLO SÖZLEŞMESİNİ İMZALAMIŞTIR. AMA BU SÖZLEŞMENİN İHLALİNE İLİŞKİN ÇARPICI BİR ÖRNEK ARARSANIZ, TÜRK MEVZUATINA BAKMANIZ YETER. TÜRK ÇALIŞMA MEVZUATI, SENDİKACILIĞI VE TOPLU SÖZLEŞME DÜZENİNİ BİR İMKÂNSIZLIKLAR YUMAĞI YAPAN, BİR KISITLAMALAR VE YASAKLAR KOLEKSİYONU"DUR. HATTA, SENDİKANIN KONGRESİNİ BELLİ BİR ŞEHRE ZORLAYAN, VEYA ULUSLARARASI İLİŞKİLERİNİ DARALTAN ÖYLESİNE HÜKÜMLER VARDIR Kİ, HİÇ BİR AKILCI İZAH MÜMKÜN OLMADIĞI İÇİN, SADECE KISITLAMA OLSUN DİYE İCAT EDİLDİKLERİ ANLAŞILMAKTADIR.

TÜRKİYE'NİN İMZALADIĞI 98. SAYILI İLO SÖZLEŞMESİNİN SÜREKLİ OLARAK İHLAL EDİLMESİ, TÜRK SENDİKACILIK HAREKETİNİN EN ÖNCELİKLİ SORUNUDUR. ANCAK EN AZ ONUN KADAR ÖNEMLİ OLAN BİR BAŞKA SORUN DA, TÜRKİYE'NİN 87. SAYILI İLO SÖZLEŞMESİNİ İMZALANAMAMIŞ TEK BATI AVRUPA ÜLKESİ OLMASIDIR. BİRİSİ HİÇ İMZALANMADIĞI, ÖTEKİSİ DE İMZALANDIĞI HALDE SÜREKLİ İHLAL EDİLDİĞİ İÇİN, 87 VE 98 GİBİ EN TEMEL İKİ SÖZLEŞMEDEN YOKSUN KALMIS BİR ÜLKEDE NASIL BİR SİSTEM OLABİLECEĞİNİ TAHAYYÜL ETMEK HİÇ DE ZOR OLMASA GEREKTİR.

İLO BU KONULARDAKİ HASSASİYETİNİ YILLARDIR GÖSTERMEKTEDİR. SORUNLAR BU SALONDA VE İLO'NUN İLGİLİ KOMİSYONLARINDA GENİŞ BİÇİMDE TARTIŞILMAKTADIR. İLO YÖNETİMİ TÜRKİYE'Yİ YAKINDAN İZLEMekte ve GEREKLİ GİRİŞİMLERİ ZAMANINDA YAPMAKTADIR. TÜRK İŞÇİLERİ GİBİ TÜRK HALKI DA BU KONULARI YAKIN BİR İLGİYLE İZLEMekteDİR. TÜRKİYE'DE SENDİKA KARŞITI TAVRI NEDENİYLE HÜKÜMETİN GAZETELEFDE ELEŞTİRİLMEDİĞİ TEK BİR GÜN YOKTUR. TÜRKİYE'DE VE YABANCI ÜLKELERDE BÜTÜN KİŞİ VE KURUMLAR SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN BASKI ALTINDA OLDUĞUNDA VE

HÜKÜMETİN ARTIK BU SORUNLARI HALLETMESİ GEREKTİĞİNDE HEMFİKİRDİLER. ANCAK NE YAZIK Kİ, HÜKÜMETTE HİÇ BİR HAREKET YOKTUR.

BENİM BURADAKİ AMACIM TÜRK HÜKÜMETİNİN SOSYAL POLİTİKALARINI ŞİKAYET ETMEKTEN İBARET DEĞİLDİR. BİZİM SORUNLARIMIZI BU KONFERANSIN DEĞERLİ DELEGELERİNİN ÇÖZMELERİNE İMKAN OLMADIĞINI, VE NETİCEDE BU SORUNLARIN KENDİ ÜLKEMİZDE KENDİMİZ TARAFINDAN ÇÖZÜLEBİLECEĞİNİ BİLİYORUM. AYRICA, SORUNLARIN YILLARDIR BİRİKMEİYLE ÜLKEMDE SENDİKAL DAYANIŞMANIN YÜKSELDİĞİNİ VE SENDİKALARIN DAHA DA GÜÇLENDİĞİNİ DE SÖYLEMEK İSTERİM. ARTAN SENDİKAL GÜCÜMÜZLE, TABİİ İLO'NUN DA MORAL DESTEĞİYLE, TÜRK-İŞ ÜYESİ İŞÇİLERİN BİZE VERDİĞİ SENDİKAL GÖREVLERİ TAM OLARAK BAŞARABİLDİĞİMİZE İNANIYORUM.

BENİM BURADAKİ ASIL AMACIM, SAYIN DELEGELERİN DİKKATİNİ SU NOKTAYA ÇEKMEKTİR : ULUSLARARASI ÇALIŞMA NORMLARINA KARŞI HÜKÜMETİN SÜRDÜRDÜĞÜ MENFİ TAVIR O KADAR KATİDİR Kİ ; ADETA İLO'YA HAKARET SINIRLARINI ZORLAMAKTADIR. İLO YÖNETİMİNİN VE SAYIN DELEGELERİN BU KONUDA DAHA SOMUT BİR TAVIR ALMAYI GEREKLİ GÖRECEKLERİNE EMİNİM.

SAYIN BAŞKAN,

BU NOKTADA, ORTA VE DOĞU AVRUPA'DA YAŞANAN SOSYAL VE SİYASAL DEĞİŞİMLERİN KAHRAMANLARINA DA EN SICAK TEBRİKLERİMİ SUNMAK İSTERİM. TÜRK İŞÇİLERİ ADINA KENDİLERİNE BAŞARILAR DİLİYORUM VE İHTİYAÇLARI OLURSA TEŞKİLÂTIMIN KENDİLERİYLE DAYANIŞMAYA HAZIR OLDUĞUNU TEYİD EDİYORUM.

ANCAK BİR HUSUSUN DA ALTINI ÇİZMEK İSTİYORUM. ORTA VE DOĞU AVRUPA'da ŞİMDİ LIBERALİZME DOĞRU YOL ALIYORLAR. AMA EĞER BU, SOSYAL BOYUTTAN MAHRUM BİR LIBERALİZM OLURSA, GEÇEN ASIRDAKİ VAHŞİ KAPİTALİZMDEN BİR FARKI OLMAYACAKTIR.

BU KONUDA, BİZİM TÜRKİYE'Kİ TALİHSİZ TECRÜBEMİZDEN DERS ALACAKLARINI UMUYORUM. BİZDE SOSYAL YÖNÜ ZAYIF BİR LIBERALİZM VARDIR. BUNUN SONUCU DA, KORKUNÇ DERECEDE İŞSİZLİK VE ENFLASYON ARTIŞI, MİLLÎ GELİRDEKİ İŞÇİ PAYININ AZALMASI, ALIM GÜCÜNÜN DÜŞMESİ, SOSYAL VE AHLAKÎ DEĞERLERİN AŞINMASI, SENDİKAL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİN KISITLANMASI OLMUŞTUR.

NASIL ŞU ANDA ORTA VE DOĞU AVRUPADAKİ KARDEŞLERİNİN MUTLULUĞUNU PAYLAŞIYORSAM, ÖNÜMÜZDEKİ YILLARDA DA, ONLARIN İŞÇİ LİDERLERİNİN BU SALONDA ŞİMDİ BENİM YAPTIĞIM TÜRDEN KONUŞMALAR YAPMALARINI GÖNLÜM ARZU ETMİYOR. BU NEDENLE, ŞİMDİKİ YEPYENİ, SOYLU UMUT VE HEYECANLARINA MUTLAKA SOSYAL BOYUTLAR DA DAHİL ETMELERİNİ TEKRAR RİCA EDİYORUM. BU SOSYAL BOYUTLARIN ASGARİ STANDARDLARI İLO'NUN SÖZLEŞME VE TAVSİYELERİNDE MEVCUTTUR. AYRICA, İCFTU'NUN TEMSİL ETTİĞİ EÜR SEDNİKACILIK HAREKETİ DE MÜCADELE YOLLARINI AYDINLATACTIR.

DEĞERLİ DELEGELER,

GEÇEN YIL BU KÜRSÜDE, BULGARİSTAN'DAKİ TÜRK AZINLIĞIN ÇEKTİĞİ SIKINTILARDAN SÖZ ETMİŞTİM. BU SENE BU KONUNUN APLİKASYON KOMİTESİNDE GEREĞİNCE MÜZAKERE EDİLDİĞİNİ GÖRMECTEN MEMNUN OLDUM. AYRICA, BULGAR HÜKÜMETİNİN CEVABINDAN KOMİTENİN TATMİN OLMAYARAK, KANUN ÇIKARMAKLA YETİNİLMEMESİ VE ASIL TATBİKATTA İYİLEŞME SAĞLANMASINI İSTEMESİNDEN DE MEMNUN OLDUM. BU KONUDA İLO'NUN ÇABUK TAVIR ALMASI, TEŞKİLÂTIN ETKİNLİĞİNİN VE GÜVENİLİRLİĞİNİN BİR İŞARETİDİR. AMA BULGARİSTAN'DAKİ ZULÜM HÂLÂ BİTMİŞ DEĞİLDİR, ORADAKİ TÜRK AZINLIĞI HÂLÂ BASKI ALTINDADIR VE EZİLMEKTEDİR. APLİKASYON KOMİTESİNDEKİ MÜZAKERELEDE BULGARİSTAN

HÜKÜMET TEMSİLCİSİNİN VAAD ETTİĞİ GİBİ, ÖZELLİKLE SON SEÇİMLERDEN VE YENİ BİR HÜKÜMETİN KURULMASINDAN SONRA, DURUMDA GERÇEK BİR DÜZELME SAĞLANMASINI BEKLIYORUM. GELECEK YIL DA AYNI SORUNU HUZURUNUZA GETİRMEX ZORUNDA KALMAYACAĞIMI UMUYORUM.

SAYIN BAŞKAN,

YILLAR ÖNCE BENİM ÜLKEM ULUSLARARASI TERÖRİZMİN TERTİPLERİNDEN ÇOK ÇEKMIŞTİR. O DÖNEM ÇOK SIKINTILIYDI, DAHA SONRA BU TERTİPLERDEN KURTULMA OPERASYONLARI DA ÇOK SIKINTILI OLMUŞTUR. BİZ TERÖRİZMİN, NE KADAR KORKUNÇ BİR ŞEY OLDUGUNU BİLİYORUZ VE O GÜNLERİ BİR DAHA YAŞAMAK İSTEMİYORUZ.

ANCAK, BAZI KOMŞULARIMIZIN, ÖZELLİKLE GÜNEY DOĞU BÖLGEMİZDEKİ BAZI TERÖRİST FAALİYETLERİ DESTEKLEDİĞİNE DAİR İŞARETLER BULUNDUĞU DA GÖZLENMEKTEDİR. BAŞKA ÜLKELERİN BİZİMLE HEMFİKİR OLMAMA HAKLARINA SAYGI DUYUYORUM, AMA İŞİN İÇİNE ŞİDDET VEYA TERÖRİZM GİRİNCE OLAYIN MAHİYETİ DEĞİŞMEKTEDİR. HELE, ÜLKEMDE KİŞKİRTMAYA ÇALIŞTIKLARI GİBİ KÖR BİR TERÖR SÖZ KONUSU İSE, İŞÇİLER DAHİL HERKES ZARAR GÖRMEKTEDİR. DAHA GEÇEN HAFTA, GÜNEY DOĞU BÖLGEMİZDE BİR TERÖR ÇETESİ SAVUNMASIZ BİR KÖYE SALDIRARAK, 12'Sİ TARIM İŞÇİSİ 27 MASUM İNSANI ÖLDÜRDÜ. HER TÜRLÜ TERÖRİZMİ VE DESTEKLEYEN HERKESİ VE HER DEVLETİ KINIYORUM VE SAYIN DELEGELERİN DE BU KONUDA BENİMLE BERABER OLACAKLARINA İNANIYORUM.

NIHAYET, SAYIN BAŞKAN, SAYIN GENEL DİREKTÖRDEN VE DEĞERLİ MESAI
ARKADAŞLARINDAN BİR RİCAM OLACAKTIR. İLO'NUN TEKNİK İŞBİRLİĞİ
PROJELERİ ÜLKEMDE SON YILLARDA BİR HAYLİ ARTMIŞTIR VE BUNDAN ÖTÜRÜ
ÇOK TEŞEKKÜR EDİYORUM. ANCAK, AYNI ŞEYİ İLO'NUN TÜRKİYE'DEKİ SİYASAL
AĞIRLIĞI İÇİN DE SÖYLEMEK İMKANINA SAHİP DEĞİLİM. SON TAHLİLDE,
DOĞRU SİYASAL PROFİLİ OLMAYAN BİR İLO MEVCUT İTİBARINI KAYBEDEBİLİR.
BU NEDENLE SAYIN BAŞKAN, SAYIN GENEL DİREKTÖRÜMÜZÜN, POLİTİKACILARIN
İLO NORMLARINA VE İLKELERİNE SAYGI DUYMADIKLARI TÜRKİYE GİBİ
ÜLKELERDE, İLO'NUN SİYASAL AĞIRLIĞINI ARTTIRMA YOLLARINI ARAŞTIRMASINI,
TÜRK İŞÇİLERİ ADINA RİCA EDİYORUM.

SON OLARAK, KONFERANSA EN İYİ DİLEKLERİMİ SUNUYORUM.

TEŞEKKÜR EDERİM.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANI İMREN AYKUT'UN KONUŞMASI

Sn. Başkan,

Konferans başkanlığına seçilmiş olmanızdan dolayı sizi içten tebrik ederim. Sizin yönetiminizde konferansın bu oturumunun başarıyla gerçekleşeceğinden emin olduğumu ifade etmek istiyorum. Diğer Büro üyelerini de bu vesileyle tebrik ederim.

Konferans'ın bu yılki oturumunun konusu olarak "Çevre ve Çalışma Dünyası"nın seçilmiş olması zamanlama ve günümüz şartları açısından uygundur. Genel Müdür'ün raporu Konferansımızda bu konuya ilişkin tartışmalar açısından iyi bir temel oluşturmaktadır.

Sn. Başkan,

Çevrenin korunması, çok yakın bir geçmişe kadar, esas itibariyle sanayileşmiş ülkelerin bir problemi olarak kabul edilmiştir. Ancak, günümüzde, Dünya'nın gelişmiş bölgelerinde yaşayan nüfusun büyük bir bölümünün aşırı kalabalık metropoliten bölgelerin neden olduğu çeşitli çevre problemleriyle karşı karşıya olduğu bilinen bir gerçektir. Fakirleşmenin de etkisiyle, bu bölgelerde, gecekondü sahalarının büyümesi, temiz su kaynaklarının kifayetsizliği, yetersiz ulaşım, yetersiz kanalizasyon sistemleri, açlık ve yüksek

çocuk ölüm oranları gibi problemler ciddi boyutlara ulaşmıştır. Bu nedenle, günümüzde çevrenin korunması uluslararası camianın karşı karşıya bulunduğu sorunların en önemlilerinden biridir.

Çevrenin korunması ve bu yönde kollektif bir yaklaşım gerektiğine ilişkin genel prensiplerde yaygın bir görüş birliği bulunduğunu belirtmek mümkündür.

Ancak, bu konuda ülkeler arasında yapılacak uluslararası işbirliğinin şekil ve yöntemlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Karşı karşıya bulunduğumuz sorunların çözümünün ise kolay ve ucuz olmadığı bir gerçektir.

Genel Müdür'ün de raporunda belirtildiği gibi, kapsamlı bir uluslararası işbirliğinin başlatılması şu soruya verilebilecek tatminkâr bir cevaba dayanmaktadır : "Çevre koruma harcamalarının faturasını kim ödeyecek?"

Toplum bünyesinde ve milletler arasında masraf ve faydaların paylaştırılmasının sosyal ve insanî veçheleri çevre koruma faaliyetleri kadar önem atfedilebilecek hususlardır. Global bir stratejinin geliştirilmesi bakımından, problemin tarifi üzerinde bir uluslararası görüş birliğinin sağlanması ve kalkınmakta olan ülkelerin teknolojik gelişmesine zarar vermeyecek etkin politikaların

oluşturulması zoruridir. Bu gibi politikaların uygulanması için kurumsal düzenlemeler ve onları eşitlik prensibine dayalı olarak finanse etme yöntemleri gereklidir. Bunun yanında, çevreyi korumaya yönelik çalışmalar yatırımları engelleyip istihdam artışını durduracak boyutlara getirilmemelidir.

Sn. Başkan,

İlgili diğer teşkilâtlarla birlikte, ILO, çevre yönüyle sağlıklı ve sürekli kalkınma gayretlerine çeşitli katkılarda bulunarak bu alanda da önemli bir görev üstlenmektedir. ILO'nun bu görevin layığıyla gerçekleşmesi için çalışma ortamı, meslekî eğitim ve istihdamın geliştirilmesi gibi yetki ve sorumluluk sahasına giren konularda daha ileri düzeyde faaliyetlere yönelmesi uygun olacaktır.

ILO, aynı zamanda, çevre politikası ile istihdam arasındaki ilişki üzerinde kapsamlı araştırmalar yapmalıdır. Bu gibi araştırmalar bu iki konu arasındaki ilişkiler hakkında dünya genelinde sonuçlar çıkarmamızı sağlayabilir. ILO'nun çabaları prodüktif istihdam yaratıcı özellikte çevre programlarını destekleyecek şekilde yönlendirilmelidir. Bu kapsamda ele alındığında, çevre korumaya yönelik faaliyetlerin ILO program ve bütçesinde öncelikli konular olarak yerlerini korumaya devam etmesinin gerektiğine inanıyoruz.

./..

Sn. Başkan,

Bu noktada, Türk Hükümeti'nin ve Kamuoyunun çevre konularına büyük önem atfettiklerini ifade etmek isterim. Çevrenin korunması Anayasamızda Devlet'in temel görevlerinden biri olarak belirtilmiştir. Bunun bir sonucu olarak, çevreyle ilgili faaliyetler Hükümetimin programında öncelikli bir yer almış olup bir Devlet Bakanı tarafından koordine edilmektedir. Biri Çevre Müsteşarlığı diğeri Özel Çevre Koruma Kurumu olmak üzere iki devlet kuruluşu, ülke çapında tüm çevre faaliyet ve politikalarını geliştirmek, uygulamak ve koordine etmek üzere kurulmuş olup bu çalışmalarını finanse etmek için ayrıca bir Çevre Fonu oluşturulmuştur.

Konuşmamın bu bölümünde, gelişmekte olan ülkelerin, bir yanda hızlı endüstriyel kalkınma ihtiyacı, diğer tarafta sanayileşme ve istihdam yaratma gayretlerini de engelleyebilecek çevre koruma tedbirlerinden oluşan bir çıkmazla karşı karşıya bulunduklarını ifade etmek istiyorum. Türkiye, bu hedeflerden herhangi birini feda etmek niyeti taşımamaktadır. Acilen uygulamaya konulan çevre ile ilgili tedbirlerin bazı sektörlerde yoğun emek teknolojilerin yok olmasına ve bunun sonucu olarak iş kayıplarına yol açması kaçınılmazdır. Biz, benzeri muhtemel kayıpları, geniş çaplı çevre geliştirme projelerine bağlı olarak ortaya çıkan daha kısa dönemli iş yaratıcı teknolojileri benimsemek suretiyle gidermeyi amaçlıyoruz.

./...

Bir örnek vermem gerekirse, istihdam yaratma ve çevre geliştirme bakımından da çok önemli özellikleri bulunan, kapsamlı bir bölgesel kalkınma planı olan "Güneydoğu Anadolu Projesi"ni belirtmem gerekecektir.

Diğer taraftan, işgüvenliği ve işçi sağlığı konularına gerek işçi sendikalarınca gerekse işverenlerce giderek artan bir şekilde önem verilmesi toplu işsözleşmelerine, hukukî bazdaki yükümlülüklerin yanısıra, müşterek işgüvenliği ve işçi sağlığı komitelerinin dahil edilmesine yol açmıştır. "Çalışma hayatının geliştirilmesi" programları sözkonusu olduğunda, maden işleme ve cam sanayileri gibi sektörlerde "kalite dairelerinin" ve işyerinde hijyen ve iş güvenliğini geliştirmeyi amaçlayan müşterek danışma mekanizmalarının yaygın bir şekilde kullanıldığını gözlemliyoruz.

Sn. Başkan,

Ülke düzeyinde gösterilen çabaların çevreye ilişkin sorunların yarattığı güçlüklerin giderilmesi hususunda tek başına yeterli olmadığı her türlü izahtan varestedir. Örneğin, sınırötesi nükleer bir felakattan büyük çapta etkilenmiş bulunan Türkiye, benzeri kazaların gelecekte tekrar vukuunu önleme hususunda kapsamlı uluslararası girişimlerin gerekliliğine inanmaktadır.

./...

Esefle temas etmek istediğim bir başka konu ise, sanayi artıklarının kontrolsüz bir şekilde atılmasıdır. Türkiye, zehirli ve zararlı atıkla dolu yabancı menşeli varilleri sahillerinden toplamak zorunda bırakılmış bir ülkedir. Biz, bazı sanayileşmiş ülkelerin kendi atıklarını diğerlerinin ülkesine atmasından vazgeçmediği sürece herhangi bir uluslararası kontrol mekanizmasının müsbet sonuçlar vermeyeceğine inanıyoruz. Bu, ülkelerin iyiniyetinin sınavdan geçtiği, hayati öneme haiz bir husustur.

Tüm ülkelerin, çevrenin korunmasının gerçek bir insancıl yaklaşım ve uluslararası işbirliği ruhuna ihtiyaç gösterdiğini kabul etmesi gerekmektedir.

Bu anlayışla hareket eden Hükümetim, çevreye ilişkin mevcut uluslararası sözleşmelerden bir kısmını onaylamış olup diğerlerini, her bakımdan yeterli bir insan çevresinin geliştirilmesi yönündeki uluslararası gayretlere daha fazla katkıda bulunmak gayesiyle incelemektedir. Bu hususta ülkemiz, Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın bu alandaki girişimlerine katılma kararlılığını tekrarlıyorum.

Sn. Başkan,

Bu vesileyle, Avrupa'da meydana gelen tarihi değişikliklere kısaca değinmek istiyorum. Hükümetim, Doğu Avrupa ülkelerinin serbest pazar ve demokrasi doğrultusunda attığı adımları desteklemektedir. Bu çerçevede, bu ülkelerle Uluslararası Çalışma Teşkilâtı arasındaki gelişen ilişkileri memnuniyetle kaydediyoruz.

Gerekli olan hallerde de insan ve azınlık haklarının daha da gelişmesini teşvik ederiz. Avrupa'da hiçbir ülkenin AÇİK sürecinin hedef ve standartlarının gerisinde kalmayacağını ümit ediyoruz. Bu bağlamda, Avrupa'da ortaya çıkan durumun, bazı gelişmiş Avrupa ülkelerinde yasal bir şekilde yaşamakta ve çalışmakta olan göçmen işçilerin yerleşik haklarına menfi etkileri olmayacağına inanmaktayız. Biz, göçmen işçilerin haklarının korunması ve geliştirilmesinde Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın da bir rolü olduğu kanaatini taşımaktayız.

Son olarak, Konferans'ın bu oturumunun başarı ile sonuçlanması hususundaki dileklerimi ve Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın çalışma dünyasına olan katkılarının devam edeceği yönündeki ümitlerimi yinelerim.

TİSK GENEL SEKRETERİ KUBİLAY ATASAYAR'IN KONUŞMASI

Sayın Başkan,

Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 77. Oturumuna Başkan seçilmenizden ötürü sizi Türk işverenleri adına kutlamaktan büyük memnunluk duymaktayım.

Genel Müdür'ün raporunu ilgi ile okudum ve hepimizi ilgilendiren böyle uluslararası bir konuyu seçmesinden ötürü kendisini kutluyorum.

Sayın Hansenne'nin raporu dikkatle incelendiğinde, çevre koruması ile çalışma hayatına ilişkin sorunların birbiri ile olan ilgisinin herkesce kabul edileceğine eminim. Genel Müdürün, raporunda çevre sorunları ile istihdam ve gelirler açısından bunlara karşı alınan önlemleri, insan kaynaklarının, çalışma ve yaşam koşullarının geliştirilmesini, bu teşkilat çerçevesinde incelememiz gerektiğini vurgulaması taktirle karşılanmalıdır. Aynı şekilde, çalışma çevresinin korunması, eğitimin önemi, her kişinin kendine düşen sorumlulukları bilmesi ve tüm bu konularda sosyal tarafların bir diyalog içinde olmaları, ulusal politika ve uygulamaları etkilemek için uluslararası standartları belirleme ve girişimleri teşvik etme konuları da ILO'nun yetki alanına girmektedir.

Sayın Delegeler,

Uluslararası boyutlara ulaşan ve dünyamız insanlarını tehdit etmekte olan çevre sorunları dikkate alınırken, bunlara ilişkin harcamaların paylaşılması ve koruyucu önlemler açısından da gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında bir ayırım yapılması gerektiğine inanıyorum. Mr. Hansenne'in raporunda belirttiği gibi, çevreye verilen zararın çoğuna sanayi toplumu ve üretim neden olmaktadır. Bu nedenle, bunlara karşı alınacak önemlerin çoğu bu ülkelerce üstlenmelidir. Başka bir deyişle, Mr. Hansenne'in raporundaki "kim ödeyecek" sorusuna da "kirliliği yapan öder prensibinin uluslararası düzeyde uygulanması gerekir" şeklinde bir cevap verilebilir. Ancak bu, eşitlik çerçevesinde ele alınacak uluslararası bir gayreti gerektirir.

Şunu da unutmamak gerekir ki, gelişmiş ve gelişmekte olan Ülkeler arasında gözle görülür bir kontrast mevcuttur. Gelişmiş ülkeler, refahlarından ve sanayileşmiş olmalarından doğan çevre sorunlarını çözümleyecek stratejilere öncelik verirlerken gelişmekte olan ülkeler yoksulluk ve temel gelişmelerinden doğan sorunları çözümleyecek stratejilere öncelik tanımaktadırlar. Bu nedenle, bu alandaki uluslararası işbirliğinin bu kontrastı, teknoloji ve kaynakları, sanayileşmiş ülkelere transfer ederek onların gelişmelerini hızlandırmak suretiyle azaltması, hatta kaldırması gerektiği düşüncesindeyiz.

Umarım ki hepimiz, aynı durumda olduğumuzun bilinci ne çok geç olmadan varalım.

Sayın Başkan
Değerli Delegeler,

Üç kıtanın birleşme noktasında bulunan, üç tarafı denizle çevrili, zengin kültür varlığına ve güzel bir iklime sahip ve her yıl çektiği turist sayısının artmasıyla avrupa'da bir numaralı turist beldesi olmayı vaadeden Türkiye, çevre sorunlarına karşı fevkalade duyarlı davranmaktadır.

Türkiye'nin sanayileşmiş ülkeler arasına geç katılmasından ötürü çevresinin diğer Avrupa ülkeleri gibi, ki önümüzde ders alacağımız bir çok örnek var, kirlenmemiş olması kendisi için bir avantaj oluşturmaktadır.

Türkiye'nin çevre sorunlarına verdiği önem Anayasa ve diğer konulardaki hükümlerde gayet iyi yansıtılmaktadır: Nitekim, Türk Anayasasının 56. maddesinde "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir." Aynı şekilde, 63. maddesinde de "Devlete, tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlar, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri alır" denmektedir.

Bu itibarla, 1983 tarihli Çevre Yasasının "kirleten öder prensibi" gibi birçok uluslararası kabul edilen prensipleri içerdiğini de belirtmek isterim.

Sözkonusu yasa, çevre sorunlarına entegre ve planlı bir yaklaşımı öngörmektedir. Şu anda çevre korumasından sorumlu olan organ, devlet bakanlarından biri vasıtasıyla başbakana bilgi vermekle yükümlü çevre müsteşarlığıdır. Bu resmi organın dışında, birçok sayıda özel kuruluş ve vakıf da konu ile ilgilenmekte ve kamuyu aydınlatmaktadır.

Bugün, tüm bu resmi ve özel kuruluşlar binlerce sayfalık topluluk çevre yasalarına ilişkin metinlerin çevirisi ile avrupa standartları ile uyum içerisinde olması öngörülen ulusal yasaları karşılaştırma görevini üstlenmiş bulunmaktadırlar.

Sayın Delegeler,

Sözlerime son vermeden önce Türkiye'deki çevre koruması ile ilgili ilişkilerden, endüstriyel gelişmeler ve istihdam'dan söz etmek istiyorum.

Türkiye, sanayileşme işlemine uzun yıllar önce başlamış diğer ülkeler gibi, hem endüstriyel değişiklikler hem de uluslararası ekonomik ilişkileri üzerindeki etkiler açısından büyük ölçüde başarıya ulaşmıştır. Bir örnek vermek gerekirse, Türkiye'nin ihracatının % 80'ini endüstriyel ürünler olduğunu söyleyebilirim. Tüm bu başarıya rağmen endüstrimizin dikkat ve korumaya ihtiyacı vardır. Bu nedenle

biz, endüstriyel gelişme ile çevre koruması arasında hassas bir dengenin varlığına inanmaktayız. Eğer bu denge ikinciye biraz daha fazla kayacak olursa endüstriyel kalkınma engellenir. Kirliliğe karşı alınan önlemlerin neden olduğu harcamalar yeni yatırımları önler. Sonuçta da işsizlik en önemli makro ekonomik sorunlardan biri olarak devam edecek ve hatta hızlı nüfus artışı nedeniyle daha da kötüleşecektir.

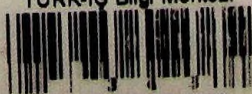
Son olarak, Bulgar işgücünün bir bölümünü teşkil eden Türk azınlığının sorunları karşısında Uluslararası Çalışma Teşkilatı tarafından gösterilen ilgi ve hassasiyet dolayısıyla Sn. Genel Müdür'e teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Ekspertler Komitesinin bu konudaki son raporunda belirtildiği üzere Bulgaristan'ın, Türk azınlığa uygulanan gayri adil davranışlara son verecek yasal ve idari önlemleri alması ve Bulgaristan tarafından da onaylanmış bulunan ILO Sözleşmelerinin ilgili hükümleri gereği olarak soydaşlarımızın gaspedilmiş haklarını iade etmesi beklenmektedir. Bulgaristan Bakanlar Kurulunun ve Devlet Konseyinin yeni yıl öncesinde almış olduğu karar ve Milli Meclisleri tarafından onaylanan bildiri de geçmişteki haksızlık ve yanlışlıkların düzeltilmesi yoluna gidildiğini göstermektedir. Bulgaristan'ın yerine getirmeyi vaad ettiği önlemleri kısa süre içinde almasını ümit ediyoruz ve Türk azınlığının haklarının tam olarak iade edilmesi açısından bu kararların uygulanmasını ILO'nun aktif olarak takip edeceğine inanıyoruz.

77. Konferansta varılacak sonuçların daha iyi bir çevreye sahip olunacak yeni ufuklar açması ve dolayısıyla çalışma hayatının sorunlarının daha kolay çözümlenmesi umuduyla, Türk İşveren Delegasyonu adına başarılı bir konferans için en iyi dileklerimi sunarım.

SONUÇ DEĞERLENDİRMESİ VE ÖNERİLER

TÜRK-İŞ 77. Çalışma Konferansında da başarılı olmuştur. Alınan sonuç beklenin de üstündedir. Kimya; Gece Çalışması; Otel Restoran; Serbest Mesleklerin teşviki ve Aplikasyon Komisyonları ve komitelerinde mevcut imkanlar son haddine kadar kullanılarak gerekli çalışmalar yapılmıştır. Türkiye, bu yıl prosedür gereği her ne kadar 98 sayılı sözleşmeden Aplikasyon Komitesi'nin gündemine alınmamışsa da, komite çalışmalarının genel görüşmeleri ve çalışmalar esnasında, ima yoluyla da olsa eleştirilere muhatap olmuştur. Hollanda ve İngiltere işçi delegeleri özellikle işçi grubu (Aplikasyon komitesi işçi grubu) toplantılarında, Türkiye'nin ILO Normlarını ciddiye almayan ülkeler arasında bulunduğunu, her konferansta mesnetsiz gerekçelerle komiteyi oyaladığını, makamın değil de Bakanlık görevine gelen kişilerin şahsi sorumluluğundan kaynaklanan gerekçeler ileri sürüldüğünü, kaldı ki böyle de olsa, bu davranışın uluslararası ciddiyet kurallarıyla bağdaşmadığını, bu nedenle ve ayrıca AT'a tam üyelik başvurusunda bulunan ve Avrupa'nın güçlü bir üyesi statüsü isteyen, ancak 87 sayılı sözleşmeyi de imzalamayan tek Batı Avrupa Ülkesi olduğunu, bu nedenle işçi grubunun Türkiye'yi sonuna kadar yakın takipte tutması gerektiğini, belirtmişlerdir. Biz de TÜRK-İŞ olarak Hükümetin onur kırıcı ve bizleri Uluslararası platformlarda küçük düşürücü davranışlarından müstekeyiz. Türk işçi hareketinin içinde bulunduğu yasal engeller tamamen ortadan kalkana kadar, özellikle sendikal hak ve özgürlükler konusunda, ICFTU, ETUC ve ILO nezdinde sürdürdüğümüz mücadeleyi bundan sonra da aynı etkinlikte sürdürmek zorundayız. 78. ILO Konferansında Türkiye'nin 98 sayılı sözleşmeyi ihlalden gündeme alınması için, hemen çalışmalarımızı tesbit etmeliyiz. ILO Yönetim Kurulu'nun 246. Oturumunda görüşülen ve makama ayrı bir rapor halinde sunulacak olan Sendikal Hak ve Özgürlükler Komitesinin 273. Raporunda "Türkiye 1981 yılından beri toplam 17 kere Komitenin gündemine gelmiş... olmasına rağmen, bu alanda hiç bir olumlu gelişme kaydedilmemiştir..." denmektedir. Bu da Türkiye'nin kesin olarak gündemde kalacağının işaretidir. Ancak TÜRK-İŞ Şubat 1991'e kadar bu alandaki gelişmeleri anında ILO'ya bildirmek durumundadır.

TÜRK-İŞ Bilgi Merkezi

331 8808 BAŞ 1990